

kés, sodronyong foszlány, bronz *phalera*, ágyú- és puszkagolyók, ill. írókás díszű tányér- és fehér festésű motívumokkal díszített ún. tejeskőcsög-töredékek). A korábbi évekhez hasonlóan nagy mennyiségben kerültek elő – nemcsak másodlagosan beépítve, hanem az omladékból is – középkori (esetenként reprezentatív 13. századi) kőtagozatok. Ezek származási helyeként igen nagy valószínűséggel merül fel a közeli Vértesszenkereszt monostora.

Ásatásvezető: Kovács Gyöngyi (MTA BTK Régészeti Intézet); kutatásvezető, szakmai konzulens: Hatházi Gábor (Emberi Erőforrások Minisztériuma); közreműködő régészek: Szöllősy Csilla (Szent István Király Múzeum), Kolláth Ágnes (MTA BTK Régészeti Intézet).

Régésztechnikusok: Keszthelyi Orsolya, Kovács Bianka, Pokrovenszki Krisztián. Térinformatika: Holl Balázs, fotogrammetria: Vajda József és Györfly Ilona. Tervező: Gál Tibor. Egyetemi hallgatók: Belegrai Tamás, Mag Hella.

KOVÁCS GYÖNGYI – HATHÁZI GÁBOR

92. Csór, Csárda alatti dűlő I (KÖH 84547)

(Fejér megye) Lt

2014. június 3. és június 23. között a Szent István Király Múzeum a NIF Zrt. megbízásából megelőző régészet feltárást végzett a lelőhelyen. Előző évben a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ Mesterházy-Ács Zsófia irányításával próbafeltárást végzett a területen, a munkálatokat a Székesfehérvár nyugati elkerülő III. ütemének építése indokolta.

1360 m² terület lett lehumuszosva a 8-as sz. főút mellett, a leendő É-i csomópont területén, egy domb erősen erodált K-i oldalán. A felület megnyesése során egy késő vaskori, kelta ház, a hozzá tartozó kemence és a házba beásott gödör kerültek elő. A házból nagyobb mennyiségű, a LT C időszakra datálható kerámia volt. Feltételezhető, hogy a nagyobb kelta telepet a természetes erózió, valamint a második világháború pusztítása (a nyesett felületen több lövészárk is átvágott) erősen rongálta.

Munkatársak: Pozsgai Helga régész, Major Tibor, Kovács Dömötör és Gruming Dia régésztechnikusok.

SAVANYÚ BÁLINT

93. Csurgó, Török Bálint u. 1. előtt (KÖH 87221)

(Somogy megye) Á

A Csurgói kistérségben, a szélessávú optikai körzethálózat fejlesztés projekthez kapcsolódó földmunkákkal párhuzamosan, az MNM NÖK munkatársai régészeti szakfelügyeletet végeztek. Ennek során, 2014. június 12-én, a hatodik szakaszon, Csurgó belterületén, az Iharosi útból K felé elágazó Török Bálint u. 1. sz. ház előtt, a gépi árokásást megelőzően, a villanyoszlopok mellett ásott kézi szondában Árpád-kori kerámiatöredékeket, valamint egy agyaggolyó-töredéket észleltünk. A hozzájuk tartozó régészeti jelenség nem mutatkozott sem a kézzel ásott szonda profiljában, sem utána, a gépi árokásás során. Itt kb. 60 cm mélységig bolygatott a terület a többszöri közműfeltetés eredményeként. Valószínűleg az ennél mélyebbre (-90 cm) hatoló kézi szonda és a Török Bálint u. Iharosi útba csatlakozása alatti átfúráshoz szükséges, a kábelárokknál szélesebb gépi leásás a lelőhely egy kisebb, sekély objektumát semmisítette meg. A továbbiakban csak 60 cm mélyre ásott kábelárok a lelőhely többi objektumát nem érintette. Ez egy új, korábban ismeretlen

régészeti lelőhely, mely Csurgó É-i végén, a Felső-Csurgónak nevezett településrészen, a Máriási-patak és a Kert-Aljai-árok által közrefogott, É–D-i dombon terül el. A lelőhely pontos kiterjedése a szakfelügyelet keretén belül nem volt tisztázható.

Munkatárs: Spolár Erika múzeumi asszisztens.

TOKAI ZITA MÁRIA

94. Damak határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B, Kő

A Szélessávú körzethálózat fejlesztés, optikai kábel elhelyezése oszlopsoron és alépítményben (Edelényi, Szikszói Kistérség; optikai kábelépítés; I. ütem) című projekt kapcsán Szendrőlád, Lábbesenyő, Balajt, Damak, Hegymeg, Tomor, Monaj, Nyésta, Abaújszolnok, Lak, Kupa és Szakácsi települések kül- és belterületén haladó nyomvonatra vonatkozóan előzetes régészeti dokumentációt készített a Herman Ottó Múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ megbízásából. A terepbejárásokat 2014. szeptember 29. és október 1. között végeztük.

Demeter rész (KÖH 88201): A lelőhely Damaktól ÉK-re, a Damakot Hegymeggel összekötő út É-i oldalán, a Koldusdomb lábánál található. Az 50×50 m-es területen szórványos középkori kerámiát gyűjtöttünk.

Munkatársak: Tóth Krisztián, Galkó József, Gregóczi Gergő, Juhász Ádám, Nagy S. József, Simon József és Toronya Zsolt.

Szaladás (KÖH 88203): A lelőhely Damaktól D-re, a Kerek-hegy oldalában, a Damak és Edelény közötti úttól K-re található. Az 50×50 m-es területen közepes intenzitású neolitik és bronzkori kerámiát gyűjtöttünk.

FEKETE LÁSZLÓ

95. Dány, Kápolna-dűlő

(MRT 11. k. 5/2. lh., KÖH 25792)

(Pest megye) Á, Kk

A már korábban ismert lelőhelyről Kupor Zoltán fémkeresős középkori fémleleteket (Árpád-kori és késő középkori pénzeket, pecsétygyűrűket, pántgyűrűket, késő középkori viseleti elemeket) szolgáltatott be a szentendrei Ferenczy Múzeumba. A lelőhely bejárására, újbóli lehatárolására 2014. november 14-én került sor.

A lelőhely Dány K-i határában, a Dányi-ág vízfolyástól közvetlenül Ny-ra, egy kiemelkedésen (Dányi-Útra-Dűlő) található. A lelőhely jelenleg mezőgazdasági művelés alatt áll. A patakparttól D-re elhelyezkedő, ÉNy–DK irányú kiemelkedés letelepedésre alkalmas területnek számíthatott a középkorban is. A lelőhely Ny-i, kiszállásunkkor felszántott területén Árpád-kori és késő középkori cserepeket gyűjtöttünk. A leletek a magasabb területek felé sűrűsödtek. A lelőhely középső és K-i részén – mely 2014 novemberében már bevetett állapotban volt – főként késő középkori cserepeket találtunk. Ezen a részen, nagyjából a lelőhely legmagasabb pontján egy kb. 10 m sugarú körben szétszántott téglatörmelékét figyeltünk meg, talán ez jelezheti az egykori templom helyét, melyet a lelőhely neve is őriz. Ettől É-ra és K-re további, kisebb, szórtabban elhelyezkedő téglatörmelékes foltok jelentkeztek, talán egykori épületek helyeit jelölik. A kiemelkedés É-i, a folyóvízhez közeli, valamint D-i lejtőin a leletek fokozatosan megszűntek.

A lelőhely határa az eddig feltételezettől ÉNy-i és DK-i irányban is távolabb húzódik, egy nagyjából 1 km×100–200 m-es sávot alkotva.